

Απομαγνητοφώνηση

Πληροφορητής: Χαράλαμπος Γιασουμή

Ερευνητής: Ευάγγελος Φιακάς

- Κύριε Χαράλαμπε που υπηρετήσατε;
- Στο 251 ΤΠ Κερύνεια 3^ο Λόχο, φυλάκιο 120. Ήμουν στρατιώτης του Χριστοδούλου Ερμή. Το φυλάκιο βρίσκεται στον Άγιο Ιλαρίωνα.
- Που σας βρίσκει το πραξικόπημα;
- Στο φυλάκιο 120 όπου με εντολή του Λοχαγού μου Ερμή, όπου έστειλε άνθρωπο και μας μάζεψαν να πάμε να αντισταθούμε γύρω στην Μητρόπολη στην Κερύνεια. Το βράδυ όταν ήρθαν τα τανκς να πιάσουν την μητρόπολη είδα ένα νεκρό να πέφτει εκεί την νύχτα εξαιτίας της σύγκρουσης και τις ανταλλαγές πυρών. Μείναμε εκεί μέχρι τις δώδεκα τα μεσάνυχτα και μετά πήγαμε στα βουνά προς το Πέλλα Πάις για να γλιτώσουμε να φύγουμε. Ο Λοχαγός μας ήταν Κύπριος Μακαριακός και στο Πραξικόπημα του έστησαν ενέδρα στα Πάναγρα και τον τραυμάτισαν στα πόδια και αντικαταστάθηκε. Μετά πήγαμε πάνω στα βουνά και από το πρωί ακούσαμε ότι πρέπει να επιστρέψουμε στα φυλάκια στον λόχο μας, επιστρέψαμε και μας έκλεισαν μέσα στο πειθαρχείο. Ήμασταν καμιά δεκαριά στρατιώτες και μας άφησαν εκεί μέσα χωρίς φαγητό. Την επόμενη ημέρα ξεκίνησε η Τουρκική εισβολή. Ακούγαμε ότι θα έκανε επέμβαση η Τουρκία και κάναμε χαρά ότι θα γλιτώναμε από εκεί. Το πειθαρχείο άνοιξε το πρωί και τρέχαμε να βρούμε κανένα μαρτίνι για να αμυνθούμε. Κανένας δεν μας πληροφόρησε για τίποτα. Εκεί στον Λόχο στο Γ.Σ. Πράξανδρος πήραμε θέσεις μάχης, τα ελικόπτερα πηγαينوέρχονταν από πάνω μας από την θάλασσα πήγαιναν προς τον Άγιο Ιλαρίωνα όπου είχε αναμμένες φωτιές για σήμα τους και εμείς πυροβολούσαμε με τα μαρτίνια τα ελικόπτερα. Τι να σου κάνουν τα μαρτίνια τίποτα. Τα όπλα ήταν μέσα στις αποθήκες έφυγαν και τα άφησαν όλα εκεί μέσα κλειδωμένα ούτε τα άνοιξαν ούτε τίποτα. Ξεκίνησε η απόβαση, είδαμε τα πλοία στην Κερύνεια που ήταν έξω από το 251 στην Γλυκιώτισσα, όπου έκαναν την απόβασή τους οι Τούρκοι ανενόχλητοι. Πάνω στους βράχους έκαναν απόβαση οι Τούρκοι.
- Τι ώρα είχατε πάει στο Γ.Σ. Πράξανδρος κατά την εισβολή;
- Εμείς είμασταν εκεί στο Λόχο από το πρωί, όταν βγήκαμε από το πειθαρχικό μετά τις 8:00 – 9:00 το πρωί.

- Είχατε κάποιον αξιωματικό εκεί μαζί σας;
- Τίποτε, είχαμε ένα λοχαγό, δεν τον είδαμε ποτέ μας. Δεν ξέραμε που να πάμε ούτε οδηγίες είχαμε. Οχυρωθήκαμε έξω από τον λόχο εκεί και πυροβολούσαμε πάνω στα ελικόπτερα.
- Πως εξελίχθηκαν τα γεγονότα;
- Οι Τούρκοι προχωρούσαν μετά την απόβαση, συνάμα εκεί στο Γ.Σ. Πράξανδρος στην στροφή πρέπει κάποιοι δικοί μας να πυροβολήσαν ένα τούρκικο αεροπλάνο που ήρθε για να βομβαρδίσει και έπεσε μέσα στην θάλασσα. Εμείς το είδαμε με τα μάτια μας που έπεσε στην θάλασσα. Οι Τούρκοι προχωρούν και έρχονται την Δευτέρα το μεσημέρι να μπουν μέσα – εμείς είμασταν εκεί πάνω από τον δρόμο. Κάποιος στρατιώτης Σταύρος Σιδεράς ήταν με το ΠΑΟ λίγο πιο πάνω από τον δρόμο που θα περνούσαν τα τανκς. Τα τανκς μπήκαν στην Κερύνεια Δευτέρα το μεσημέρι. Ο Σιδεράς έριξε με το ΠΑΟ σηκώθηκε έκατσε και ξαναξεκίνησε. Σήμερα ο εν λόγω στρατιώτης αγνοείται. Μόλις έγιναν αυτά και ξεκίνησαν και έρχονταν οι Τούρκοι προς τα εκεί εμείς ξεκινήσαμε και φεύγαμε από τον λόχο με κατεύθυνση προς το Πέλλα Πάις για προστασία. Κανένας δεν μας έδωσε οδηγίες πήγαμε για να προστατευθούμε.
- Πόσα άτομα βρίσκονταν στο Γ.Σ. Πράξανδρος;
- Τι να σου πω τώρα, είχε άτομα; Καμία πενηνταριά άτομα που εξαφανίσθηκαν μόλις έφθασε ο τουρκικός στρατός. Πήγαμε προς το Πέλλα Πάις για να φύγουμε από εκεί με αεροπλάνα από πάνω μας να πηγαينوέρχονται, πυροβολισμούς πέφταμε δεξιά και αριστερά για να γλιτώσουμε. Ακόμη είχαμε το μαρτίνι μας.
- Όταν φθάσατε στο Πέλλα Πάις ποια κατάσταση επικρατούσε;
- Ο κόσμος ερχόταν κάτω, έφευγε από εκεί στον δρόμο που πηγαίναμε είδαμε δύο στρατιωτικά οχήματα διαλυμένα από την τουρκική αεροπορία, όμως δεν είδαμε νεκρούς. Φαίνεται ότι αργότερα περάσαμε εμείς από το σημείο. Προχωρούσαμε και φεύγαμε εκεχειρία – εκεχειρία. Έγιναν πάρα πολλά εκεί πάνω. Από τον Άγιο Παρίωνα έβαλλαν στο φυλάκιο μας το 120 εκεί πάνω κάποιος στρατιώτης σκοτώθηκε. Ευτυχώς που φύγαμε από εκεί εμείς και γλιτώσαμε. Εκεχειρία – εκεχειρία – κατάπαυση του πυρός έγινε ανασύνταξη του 251 Τ.Π. και ξεκίνησε η δεύτερη εισβολή.

- Στο Πέλλα Πάις πήγατε;
- Δεν βγήκαμε τέρμα στο χωριό, πηγαίναμε πίσω - πίσω όπου μας έβγαζε ο δρόμος χωρίς διαταγές δεν είχαμε που να πάμε. Μετά συγκεντρωθήκαμε αρκετοί και μας συνέταξαν και μας πήραν στο Προεδρικό. Είμασταν καμιά 200 – 300 άτομα του 251 Τ. Π. μας έκανα σύνταξη και μετά στον δεύτερο γύρω μας πήραν στην γραμμή στον Κουτσοβέντη. Εμείς πήγαμε αλλάξαμε τους άλλους στρατιώτες που ήταν εκεί από την Μηλιά μέχρι τον Κουτσοβέντη πάνω στον Πενταδάκτυλο. Εκεί υπήρχαν μόνο στρατιώτες του 251 Τ.Π. γι' αυτό μας ανασύνταξαν για να πάρουν εκεί. Εκεί ήταν το μοιραίο έγκλημα – μεγάλη προδοσία. Να βλέπεις τα πλοία από εκεί και να σου λένε ότι κάνουν γυμνάσια οι Τούρκοι.
- Είχατε κάποιο λοχαγό μαζί σας;
- Οι Λοχαγοί ήταν πάνω στα σπίτια, ούτε διαταγές είχαμε ούτε τίποτα. Μας πήραν μας έβαλαν στις θέσεις μας εκεί που θα μας έβαζαν που έφυγαν οι άλλοι στρατιώτες. Εντωμεταξύ εκεί που πήγαμε στον Κουτσοβέντη με ένα φίλο που πήγαμε εκεί στο λατομείο καθίσαμε φάγαμε, καθαρίσαμε τα όπλα μας, ήπιαμε καφέ και του είπα να πάμε να δούμε τι γίνεται. Ετοιμαστήκαμε βάλουμε τις σφαιροθήκες μας οπλιστήκαμε και πήγαμε να βγούμε προς τα έξω βγήκαμε από πάνω και είδαμε δύο Τούρκους από την μέση και πάνω που ήλεγχαν με τα κιάλια προς την απέναντι κατεύθυνση. Ρώτησα τον φίλο μου «Να τους βάλουμε;» μόλις το είπα αυτό ακούσαμε μια φωνή πίσω μας που μας είπε τρέξετε να φύγετε. Τρέξαμε και φύγαμε. Εκεί όμως, πριν πάμε να αλλάξουμε τους στρατιώτες, προηγήθηκε μάχη. Δύο λεωφορεία κυπριακά έπιασαν οι Τούρκοι και τα γέμισαν με στρατιώτες για να τους φέρουν στις ελεύθερες περιοχές με τα όπλα τους και εξοπλισμό και τους κτύπησαν οι δικοί μας. Είχε δύο πολιτικά λεωφορεία - έγιναν μάχες εκεί, στην περιοχή του Κουτσοβέντη έξω από το λατομείο. Μετά κατεβήκαμε στις θέσεις μας. Με τον φίλο μου ο Σωκράτης Σωκράτους από το Κολόσσι πήγαμε και κάναμε road block από την Μια Μηλιά προς τον Κουτσοβέντη, όποιος έμπαινε στον Κουτσοβέντη ελεγχόταν. Οι τούρκοι ήταν απέναντί μας. Κάθε βράδυ μας έβαλαν οι Τούρκοι με τους όλμους μέσα στα χαρακώματα. Εμείς τρώγαμε χώμα ούτε φαγητό είχαμε ούτε τίποτα. Στις 14 Αυγούστου το πρωί, ο ιερέας πέρασε και μας άφησε ένα μεγάλο καρπούζι για να φάμε. Εκείνη την μέρα φάγαμε το καρπούζι μαζί με τον Σωκράτη και περάσαμε μπροστά στις θέσεις μας. Από το πρωί που άρχισε η δεύτερη τουρκική εισβολή δύο μαχητικά αεροπλάνα από τον Πενταδάκτυλο άφησαν δύο βόμβες σε μέγεθος βαρελιού, η μία ήταν «τουμ - τουμ» και η δεύτερη λάμψης, έβγαλε μεγάλο φως και οι Τούρκοι συνέχεια μας έβαλαν με τους όλμους. Εμείς πήγαμε

και ακουμπήσαμε πάνω σε κάτι πέτρες, δεν μπορούσαμε να σηκώσουμε το κεφάλι μας πάνω. Τότε πέφτει ένας όλμος δίπλα μας και κτύπησε τον φίλο μου τον Σωκράτη. Του φώναζα δεν ανταποκρινόταν, σύρθηκα και έφθασα κοντά του και είδα ότι είχε δύο τρύπες στο πλευρό του. Η σκέψη μου ήταν να δω αν ήταν ζωντανός – δεν μπορούσα όμως να κάνω τίποτα είχε δύο τρύπες. Η δεύτερη σκέψη ήταν να πιάσω το ρολόι του για να πάρω αποδείξεις στους γονείς του. (κλαίει ο αφηγητής). Έπιασα το ρολόι και πήγα κάτω από τον ποταμό και ένας άλλος στρατιώτης μου φώναξε «Βούρα ρε Γαϊδουρά και εφάαν μας λάχανο». Τον ρώτησα που ήταν ο τουρκικός στρατός και μου είπε ότι ήταν πίσω μας. Από τον Κουτσοβέντη πήγαμε τρέχοντας στην Κυθρέα με τα αεροπλάνα από τον ουρανό να μας βάλλουν συνέχεια. Πέφταμε δεξιά και αριστερά για να γλιτώσουμε. Σιγά σιγά πήγαμε στην Κυθρέα τρέχοντας – βρεθήκαμε όλοι μαζί μαζεμένοι εβδομήντα άτομα όλοι του 251 Τ.Π. στην Κυθρέα. Εγώ το ρολόι του φίλου μου (εννοεί του Σωκράτη Σωκράτους) το φύλαξα μέσα στο εσώρουχό μου και το πρόσεχα. Όταν πήγαμε στην Κυθρέα βγάλαμε τα στρατιωτικά μας ρούχα και πετάξαμε τα μαρτίνια μας μέσα σε ένα λάκκο κτισμένο. Δεν θα ξεχάσω που είναι το σπίτι. Μπήκαμε μέσα σε σπίτια της κοινότητας – εγώ μπήκα σε ένα σπίτι πρέπει να ήταν αστυνομικού γιατί μέσα υπήρχαν στολές αστυνομικού, φόρεσα ένα παντελόνι και μία ξεμάσχαλη φανέλα. Φάγαμε, πλυθήκαμε. Είμασταν κάτω από κάτι καλαμιώνες και υψώσαμε κάτι σεντόνια άσπρα ως ένδειξη ότι θα παραδινόμασταν στις τουρκικές δυνάμεις. Το βράδυ δοκιμάσαμε να μπούμε σε ένα αυτοκίνητο να περάσουμε προς την Μεσαορία προς το Πραστεϊό – Γαϊδουρά που ήταν τα χωριά μου και ήξερα τις περιοχές. Μπήκαν μέσα άλλοι και γέμισε το αυτοκίνητο και εγώ έμεινα έξω. Μέσα μπήκαν ο Αδάμος Κούντουρος από την Άχνα και ο Λοχίας Μιχαήλ Χατζήμιχαηλ από το Δίκωμο. Σήμερα τα άτομα αυτό αγνοούνται.

- Πόσα άτομα έμειναν στην Κυθρέα;
- Έμειναν πολύ λίγοι ηλικιωμένοι. Φεύγοντας κάποιος από την Κυθρέα του είπαμε να ειδοποιήσει τον Ερυθρό Σταυρό. Ο Ερυθρός Σταυρός έφθασε το πρωί στις 15 Αυγούστου. Το απόγευμα ήρθε μια ηλικιωμένη που ήθελε γιατρό και την κρατούσαν Τούρκοι στρατιώτες, την απομάκρυναν και την πυροβόλησαν. Το βράδυ στις 14 Αυγούστου μείναμε εκεί στα σπίτια και το πρωί πήγαμε σε ένα περβολούι μαζεμένοι όλοι, αφού είχε σπάσει ο κλοιός της Μιας Μηλιάς έρχονταν οι Τούρκοι πάνω. Εκεί μας συνέλαβαν. Το ξέραμε ότι θα έρχονταν οι Τούρκοι, είχε σπάσει ο κλοιός και τα Ηνωμένα Έθνη τους έδειξαν τον δρόμο από που να περάσουν γιατί στον Κουτσοβέντη και στην Μια Μηλιά είχε νάρκες. Στις 15 Αυγούστου ήρθαν οι Τούρκοι από την Μια Μηλιά και μας συνέλαβαν.

Ένας διοικητής μας μίλησε στην Κυπριακή διάλεκτο – πιο καλά και από εμάς. Μας είπε μην φοβάστε, εσείς δεν θα πάθετε τίποτα. Άλλοι είναι οι φταίχτες. Εσείς είστε στρατιώτες, πολεμήσατε έτσι είναι ο στρατός. Μην φοβάστε.

- Μετά την σύλληψη σας μετέφεραν σε άλλη περιοχή οι Τούρκοι;
- Από την Κυθρέα μας πήραν στο Νέο Χωριό με λεωφορεία στην εκκλησία της κοινότητας. Ότι κρατούσαμε μας τα πήραν. Εγώ είχα εφτά λίρες μαζί με το ρολόι του Σωκράτους στο εσώρουχο. Αλλά τον σταυρό και το ρολόι μου μας τα πήραν έξω από την εκκλησία στο Νέα Χωριό Κυθρέας. Σε όλους έκαναν λεηλασία.
- Μόλις σας συνέλαβαν στην Κυθρέα δεν σας έκαναν σωματικό έλεγχο;
- Όχι στην αρχή δεν μας έκαναν. Μας έβαλαν στα λεωφορεία χωρίς να έχουμε δεμένα τα χέρια και τα μάτια μας.
- Στην εκκλησία ήσασταν οι πρώτοι που μεταφερθήκατε;
- Είμασταν οι πρώτοι αργότερα έφθασαν άλλοι. Εκεί υπήρχαν και ηλικιωμένοι αλλά και νεαροί. Γυναίκες όμως δεν υπήρχαν τις μάζεψαν αλλού.
- Πόσο καιρό μείνατε εκεί;
- Μείναμε μία με δύο μέρες μέχρι να μαζέψουν και άλλους αιχμαλώτους για να μας μεταφέρουν στο Γκαράζ Παυλίδη.
- Από ποιες περιοχές ήταν οι αιχμάλωτοι που μαζεύτηκαν στο Νέο Χωριό Κυθρέας;
- Από πολλές περιοχές από τα περίχωρα. Όμως εκεί στο Γκαράζ Παυλίδη που μετέφεραν αιχμαλώτους, μιλούσα με κάποιους κρατούμενους και κουβέντα στην κουβέντα ρωτούσαμε για τους δικούς μας. Εκεί κάποιος μου είπε ότι οι Τούρκοι πήραν κατοίκους από την Γαϊδουρά και τους πήραν πάνω στην περιοχή Κλειδί για να τους δολοφονήσουν. Ρώτησα για τον πατέρα μου Πέτρο Γιασουμή εάν άκουσαν κάτι μου είπε ότι δεν τον γνώριζε όμως πήραν αρκετούς για να τους δολοφονήσουν αλλά δεν ήξερε τι έγινε τελικά. Όταν απελευθερώθηκα στις 19 Οκτωβρίου και τον βρήκα τον είδα τραυματισμένο στο χέρι. Είχε δεχθεί πυροβολισμό στον αγκώνα καθώς έτρεχε να σωθεί, τους ξέφυγε πέρασε από την Αχερίτου και γλίτωσε την δολοφονία.
- Πόσοι μαζευτήκατε στο Νέο Χωριό;

- Πολύς κόσμος πάνω από εκατό. Μας έβαλαν όλους σε λεωφορεία και μας μετέφεραν στο Παυλίδη. Έφθαναν εκεί λεωφορεία και μόλις γέμιζαν κατευθύνονταν προς του Παυλίδη.
- Πότε υπολογίζεται ότι έγινε η μεταφορά στο Παυλίδη;
- Περίπου στις 18 Αυγούστου. Δεν μας έδεσαν τα χέρια.
- Ποιες ήταν οι συνθήκες στο Γκαράζ Παυλίδη;
- Στο Γκαράζ ερχόνταν κόσμος από παντού: από το Πέλλα Πάις από όλα τα χωριά. Γέμιζε το Γκαράζ δύο αποθήκες γεμάτες αιχμαλώτους.
- Ποια ήταν η λειτουργία του Γκαράζ;
- Ήταν μεγάλες αποθήκες άδειες. Είχε δύο παράγκες. Μόλις έμπαινες απέναντι είχε αποχωρητήρια, αριστερά είχε μία παράγκα μεγάλη στο βάθος είχε ακόμη μία. Γέμισαν και οι δύο παράγκες αιχμαλώτους πολέμου. Το μεσημέρι τρωγαμε, ξαπλώναμε το μεσημέρι και βάζαμε τα παπούτσια μας για μαξιλάρι αν είχαμε. Το φαγητό μας ήταν ένα τρίγωνο ψωμί και τρεις ελιές τρεις φορές την ημέρα. Μετά έφερναν κάτι άλλα σαν φαγιά αλλά έπρεπε να τα φας για να επιβιώσεις αλλιώς θα πέθαινες της πείνας. Ένα μεσημέρι μας έβαλαν κιμά με ρεβίθι σε πλαστικό πιάτο και το ψωμί το τρίγωνο μέσα. Το μυρίστηκα τους είπα να μην το φάνε ήταν ξινισμένο. Κόψαμε λίγο ψωμί και φάγαμε το μεσημέρι. Κανένας δεν έφαγε. Πίναμε συνέχεια νερό. Το βράδυ μας έφεραν μόνο ρεβίθια χωρίς κιμά. Τα μυριστήκαμε πάλι ήταν ξινισμένα και πάλι μείναμε νηστικοί. Όσοι κρατούσαμε λίγα λεφτά δίναμε του Τούρκου στρατιώτη και μας έφερνε τσιγάρα από έξω.
- Υπήρχε πρόσβαση σε νερό;
- Νερό είχαμε και δεν είχαμε. Έβαλαν ένα βυτιοφόρο.
- Ποιες ήταν οι συνθήκες υγιεινής; Μπορούσατε να πάτε στην τουαλέτα;
- Υπήρχε ελεύθερη πρόσβαση στα αποχωρητήρια.
- Ποιοι ήταν υπεύθυνοι για την φρούρησή σας;

- Υπήρχαν ένοπλοι στρατιώτες, δεν ξέρω εάν ήταν Τουρκοκύπριοι ή Τούρκοι στρατιώτες.
- Κουβέρτες σεντόνια είχατε στο Γκαράζ;
- Όχι δεν είχαμε τίποτα. Ευτυχώς που ήταν καλοκαίρι.
- Ο Ερυθρός Σταυρός πραγματοποίησε επίσκεψη στο Γκαράζ Παυλίδη;
- Δεν είδαμε τον Ερυθρό Σταυρό. Ο Ερυθρός Σταυρός ήρθε στην Κυθρέα και μας κατέγραψε στα κατάστιχα ως αιχμάλωτους πολέμου, μετά την κατάληψη της Κυθρέας από τους Τούρκους.
- Γιατρός υπήρχε;
- Γιατρός υπήρχε εάν τον χρειαζόταν κάποιος αλλά φοβόμασταν να πάμε. Κανένας δεν τολμούσε να πάει στον γιατρό.
- Πότε μεταφερθήκατε από το Γκαράζ Παυλίδη;
- Στις 20 Αυγούστου το βράδυ κατά η ώρα 12:00 τα μεσάνυχτα, έφθασαν λεωφορεία στην γραμμή και τότε οι στρατιώτες μας έδεσαν τα χέρια και τα μάτια μας. Μας έδεσαν με λεπτό σχοινί το χέρι προς τα πίσω. Βάζαμε τα χέρια μας στητά και μετά τα έβαζαν στο πλευρό και ήταν πιο χαλαρό το δέσιμο. Στα μάτια μας έβαζαν ρούχα, είχαν έτοιμα. Μπήκαμε στα λεωφορεία και ξεκίνησε η φάλαγγα. Μπορεί να πήγαμε καμιά πενηνταριά λεωφορεία. Δεν είχαμε ενημέρωση ούτε καταλόγους. Με σπρωξίματα μας επιβίβασαν στα λεωφορεία. Στο λεωφορείο που ήμουν και εγώ όλοι πονούσαν την κοιλιά τους. Ζήτησαν να πάνε σε αποχωρητήριο αλλά δεν επέτρεψαν σε κανένα να πάει τουαλέτα. Όλοι οι αιχμάλωτοι με λίγα λόγια κάναμε ανάγκη πάνω μας. Είχε πολλές μέρες να πάμε τουαλέτα. Στην μέση της διαδρομής καταλάβαμε ότι μας παίρνουν στην Κερύνεια. Εγώ γνώριζα τους τόπους γιατί έβλεπα κάτω από το πανί. Μόλις μπήκαμε στην Κερύνεια τους είπα ότι βρισκόμασταν στο Γ.Σ. Πράξανδρος και θα μας πάρουν στην θάλασσα για να μας μεταφέρουν στην Τουρκία. Όταν πήγαμε στην παραλία, μας άφησαν εκεί και κάποια λεωφορεία συνέχισαν ενώ κάποια άλλα επέστρεψαν πίσω. Εγώ ήμουν στα λεωφορεία που επέστρεψαν πίσω. Οι άλλοι αποβιβάστηκαν και επιβιβάστηκαν στο πλοίο για να μεταφερθούν στην Τουρκία. Εμείς κάναμε χαρά γιατί θα επιστρέφαμε πίσω – εμείς είμασταν λερωμένοι (οι περισσότεροι είχαν κάνει ανάγκη πάνω τους). Καθώς μας επέστρεψαν πίσω μας πέρασαν μέσα από την Λευκωσία, είχαν

μπαϊράμι και μας έκαναν βόλτες με τα λεωφορεία. Ο διπλανός μου είχε ανοικτό το παράθυρο και του είπα να το κλείσει με το μάγουλο ή με τον ώμο γιατί θα δεχόταν κτυπήματα. Μας έδωσαν γύρω μέσα από την Λευκωσία, το πλήθος Τουρκοκυπρίων πετούσαν καλάμια και άλλα αντικείμενα.

- Υπήρχε κάποιος αξιωματικός μέσα στο λεωφορείο;
- Δεν γνωρίζω είχα δεμένα τα μάτια μου.
- Τελικά πως συνέχισε η πορεία;
- Μας έδωσαν γύρω στην πόλη και μας μετέφεραν ξανά στο Γκαράζ Παυλίδη. Κατεβήκαμε, μας έλυσαν χέρια και μάτια. Τα χέρια μας ήταν φουσκωμένα από την πολλή ώρα και το σχοινί μπήκε στο δέρμα. Εκεί υπήρχε ένα τραπέζι πάνω στο οποίο υπήρχαν ποτήρια και γάλατα και μας έβαζαν ελάχιστο γάλα και μας φωτογράφισαν για να δείξουν ότι μας συμπεριφέρονταν καλά. (Υπάρχει σχετική φωτογραφία).
- Ποιοι σας φωτογράφισαν με το γάλα;
- Τούρκοι δημοσιογράφοι.
- Στην συνέχεια;
- Κατεβαίναμε και πηγαίναμε προς το βυτιοφόρο, βγάζαμε τα ρούχα μας. Εγώ έβγαλα τα λεφτά και το ρολόι (του Σωκράτους), τα έπλυνα μαζί με τα ρούχα μου και μείναμε εκεί μέχρι να μισοστεχνώσουν. Μετά φορέσαμε τα ίδια ρούχα δεν είχε άλλα ρούχα. Πανικός. Εκεί στο Γκαράζ μείναμε ακόμη δύο με τρεις μέρες και μετά ήρθε πάλι λεωφορείο μας έδεσαν τα χέρια και τα μάτια μας και μας πήραν στην Κερύνεια πάλι. Περίπου στις 23 Αυγούστου μας πήραν στην Κερύνεια. Μπήκαμε στο πλοίο στο αμπάρι από κάτω. Είχε και ένα ιερωμένο. Του έκαναν τα κάστια του Ιησού Χριστού. Του τραβούσαν συνεχώς τα γένια του και τον έβριζαν.
- Πόσοι βρίσκονταν στο πλοίο;
- Είμασταν πολλοί μπορεί καμιά διακοσαριά άτομα.
- Πώς ήταν οι συνθήκες στο πλοίο;

- Υπήρχε περιφραγμένος χώρος με τέλι και Τούρκους στρατιώτες που μας φρουρούσαν. Όποιος ήθελε να πάει τουαλέτα έπρεπε να βγει μία σκάλα να στρίψει αριστερά και να πάει στην τουαλέτα. Σε κάθε σημείο της διαδρομής είχε ένα στρατιώτη όχι αξιωματικό. Ξεκίνησαν και πήγαιναν οι αιχμάλωτοι στην τουαλέτα και εναλλάξ η πρώτη σειρά όλα ήταν καλά στην επόμενη σημειώνονταν ξυλοδαρμοί. Στην συνέχεια έκαναν παράπονα οι αιχμάλωτοι στους αξιωματικούς. Σκέφτηκα ότι ήταν ευκαιρία να πάω τουαλέτα με τους υπόλοιπους αιχμαλώτους. Βγήκα από τη σκάλα, με κτύπησαν με το κοντάκι πίσω από το γόνατο και γονάτισα, μόλις σηκώθηκα με κτύπησαν με γροθιά στο μάτι μου. Πήγα στην τουαλέτα δεν μπορούσα να ενεργηθώ και πήγα πίσω. Μετά από δύο τρεις ώρες μαύρισε το μάτι μου αλλά δεν ήθελα να πάω γιατρό γιατί θα ήταν χειρότερα.
- Πόση ώρα ήταν η διαδρομή;
- Μας έβαλαν το βράδυ και το πρωί φθάσαμε στην Μερσίνα.
- Είχατε φαγώσιμα; Νερό;
- Κατά την είσοδό μας στο πλοίο μας έδωσαν ένα σακούλι με λίγο φαγητό. Νερό είχε. Το πρωί φθάσαμε στα Άδανα (εννοεί Μερσίνα). Ήρθαν στρατιωτικά οχήματα φορτηγά και μπήκαμε μέσα κάθονταν δεξιά και αριστερά. Από πάνω είχε κλειστό μουσιαμά και δεν φαινόμασταν καθόλου. Ξεκίνησε πομπή κομβόι και μετά από μισή ώρα ακούσαμε φασαρία από έξω. Κατά την διαδρομή έξω από τα Άδανα νεαροί Τούρκοι που είχαν πολύ μίσος μας πετούσαν πέτρες, έβαζαν καλάμια μέσα από τον μουσιαμά για να μας βασανίσουν. Σταμάτησαν ολόκληρη την πομπή.
- Είσασταν δεμένοι οι αιχμάλωτοι στα στρατιωτικά φορτηγά;
- Όχι δεν είμασταν.
- Είχατε κάποιον να σας φρουρεί;
- Όχι γιατί είμασταν κομβόι – μόνο μπροστά. Οι μουσιαμάδες ήταν δεμένοι δεν μπορούσε να φύγει κανείς. Όμως είδαμε από μία τρύπα κάποια μικρά παιδιά να μας ταλαιπωρούν. Πόσο μίσος είχαν. Είμασταν μία ώρα σταματημένοι και υποχώρησαν με την παρέμβαση του στρατού. Σιγά – σιγά φθάσαμε στα Άδανα.
- Τι ώρα φθάσατε στα Άδανα;

- Κοντά στο μεσημέρι.
- Πως νιώθατε κατά την διαδρομή κύριε Γιασουμή;
- Πηγαίναμε με το σκεπτικό ότι δεν θα ξαναγυρίζαμε πίσω.
- Πως ήταν η διαδικασία ένταξης στην φυλακή;
- Σε κάθε καντούνι της φυλακής στεκόταν και ένας Εσατζής δύο μέτρα. Κάναμε γρήγορα – γρήγορα στον διάδρομο, μεγάλη απόσταση με στριψίματα. Σε κάθε στρίψιμο υπήρχε ένας στρατιώτης δύο μέτρα. Σε κάθε στρίψιμο δεχόσουν και κτυπήματα.
- Με τι αντικείμενα σας κτυπούσαν;
- Κρατούσαν πούνιο (σιδηρογροθιά), καθώς έτρεχες σε κτυπούσαν στην κοιλιά. Ένας φίλος δέχτηκε κτύπημα στην κοιλιά έπεσε στο έδαφος μετά σηκώθηκε και ξανά έτρεξε. Εγώ δέχθηκα ένα κτύπημα με μαστίγιο πίσω από την ράχη μου και μετά από μισή ώρα που μπήκαμε στους θαλάμους ρώτησα ένα συγκρατούμενο για την πληγή στην πλάτη από το μαστίγιο και μου είπε ότι ήταν κατακόκκινο. Μπήκαμε στους θαλάμους. Περνούσαμε από τον διάδρομο και μας έβαζαν σε θαλάμους στρατιώτες ένα – ένα. Μέσα υπήρχαν διπλά τα κρεβάτια ξύλινα χωρίς σεντόνια. Υπήρχαν αποχωρητήρια με βρύσες, από πάνω υπήρχε σωλήνας νερό που έτρεχε συνεχώς. Ήταν πολύ καλό το νερό τους και είχαμε συνέχεια πρόσβαση. Όμως δεν είχαμε κάτι για να σκουπιστούμε. Εκεί μας άφησαν στα κελιά μία με δύο ώρες.
- Πόσοι υπήρχαν σε κάθε θάλαμο;
- Θα είμασταν περίπου 25 άτομα.
- Είχε ο καθένας το κρεβάτι του;
- Ναι. Οι θάλαμοι συγκοινωνούσαν σε μια κοινή πλατεία δέκα μέτρα επί δέκα και ήταν κτισμένος ο τοίχος της περιφραξής δέκα με είκοσι μέτρα γύρω – γύρω. Δεν έβλεπες τίποτα. Μας έβγαζαν έξω τρεις – τρεις και οι Τούρκοι στρατιώτες κρατούσαν την φωτογραφία του Νίκου Σαμψών και τον έψαχναν. Μας κοιτούσαν ένα προς ένα. Η διαδικασία αυτή διήρκεσε δύο ώρες. Μετά ήρθαν να μας βάλουν ένεση. Ένεση διότι φέραμε αρρώστια από την Κύπρο και μας

έβαλαν ένεση. Ερκούνταν με ένα θυμό να την βάλουν ο ένας έπεφτε από τη μια και ο άλλος από την άλλη.

- Αυτό το περιστατικό έγινε στην αυλή της φυλακής;
- Ναι. Το απόγευμα μας έβγαλαν όλους έξω και ήρθε ένας διοικητής με την συνοδεία του και μας έκανε μια ομιλία σε άπταιστα ελληνικά. Μας είπε δεν φταίτε εσείς, άλλοι φταίνε έτσι είναι ο πόλεμος, δεν μπορούμε να κάνουμε διαφορετικά. Μην φοβάστε δεν θα πάθετε τίποτε. Ότι μας είπαν και ότι μας συνέλαβαν.
- Σας έφερναν φαγητό ή είχε μαγειρεία;
- Υπήρχε θάλαμος με τραπέζια και καρέκλες και μας έβαλαν φαΐ εκεί. Κάτι ρεβίθια τα κτυπούσες και σηκώνονταν, κάτι γιαχνιστά και κάτι αλμυρά ψωμιά, δεν ξέρω γιατί για να πίνουμε νερό δεν ξέρω. Τρώγαμε και πίσω στον θάλαμο.
- Τι πρόγραμμα είχατε στην φυλακή;
- Σηκωνόμασταν από το πρωί, δεν είχε πάντοτε αναφορές. Καμιά πληροφορία αν είχαν για καμιά σύλληψη του Σαμψών μας έβγαζαν για να δουν εάν κάποιος έμοιαζε του Σαμψών.
- Σας έβγαζαν έξω για έλεγχο;
- Όχι δεν μας έβγαζαν καθόλου έξω.
- Πόσες φορές την ημέρα ήταν τα γεύματα;
- Πρωί μεσημέρι και την νύχτα. Μια μέρα ζητήσαμε να μας φέρουν γλυκιστικό και μας έδωσαν ένα φρούτο.
- Ποια ήταν η συμπεριφορά των φυλάκων;
- Εμείς είχαμε ένα στρατιώτη μαυροσκούφη ήταν πολύ καλός μας ενημέρωνε. Μας έλεγε ότι την τάδε μέρα θα φύγετε, ερχόταν μετά και μας έλεγε ότι ναυάγησαν οι συνομιλίες Κληρίδη - Ντενκτάς. Μιλούσε ελληνικά. Σημείωσε ότι αιχμάλωτοι μεταφέρονταν σε άλλες φυλακές της Τουρκίας στην Αμάσεια και στο Αντίγιαμα.
- Εσείς δεν ήσασταν στην πρώτη αποστολή που μεταφέρθηκαν στα Άδανα;

- Όχι εμείς πρέπει να είμαστε οι τελευταίοι.
- Συναντηθήκατε με άλλους που ήταν πριν από εσάς εκεί;
- Όχι ήταν άδειοι οι θάλαμοι. Εμείς συνομιλούσαμε μόνο με τους αιχμαλώτους του θαλάμου μας και τους αιχμαλώτους στο υπόγειο. Υπήρχαν αρσέρες και φωνάζαν, δεν ξέρω ποιοι ήταν ακούγαμε φωνές. Κάτω υπήρχαν κρατούμενοι Τούρκοι.
- Μέσα στα Άδανα βλέπατε όταν έφευγαν άλλοι;
- Στο μέρος του θαλάμου που έτρεχε το νερό υπήρχε ένα μικρό παράθυρο και βγήκαμε πάνω στο τούβλο που έτρεχε το νερό μέσα και είδαμε από το παράθυρο. Σε δύο ώρες μας έβγαλαν έξω από τους θαλάμους τρεις – τρεις και μας έκαναν ομιλία ότι όποιος ξανακοιτάξει έξω από το παράθυρο θα ήταν νεκρός γιατί υπήρχαν ελεύθεροι σκοπευτές.
- Οι θάλαμοι με τους Ελληνοκύπριους αιχμαλώτους ήταν δίπλα - δίπλα; Μπορούσατε να μιλήσετε μεταξύ σας;
- Οι θάλαμοι ήταν δίπλα – δίπλα αλλά δεν μπορούσαμε να μιλήσουμε μεταξύ μας.
- Υπήρχαν φύλακες έξω από τα κελιά;
- Είχε φύλακες έξω από τον διάδρομο πηγαينوέρχονταν συνέχεια.
- Όσο ήσασταν στα Άδανα δεχθήκατε επίσκεψη από αντιπροσωπεία του Ερυθρού Σταυρού ή του ΟΗΕ;
- Όχι κανένας δεν ήρθε. Μπορεί όμως να ήρθε και να μην τον είδαμε εμείς.
- Το BBC που επισκέφθηκε τα Άδανα το θυμάστε;
- Όχι μπορεί να ήρθε αλλά να μην το είδαμε εμείς.
- Υπάρχει κάτι άλλο που θέλετε να αναφέρετε από τα Άδανα;
- Μέσα στις φυλακές μας έβγαλαν φωτογραφίες πέντε άτομα καθιστοί και πέντε άτομα όρθιοι με τον αριθμό της σύλληψης μας, και προφίλ και στο πλάι ο καθένας με τον αριθμό του, μας είχαν φακελωμένους. Μετά από λίγες μέρες,

κάποιες βδομάδες έβγαλαν διαταγή ότι θα έφευγαν οι μικροί. Μέσα στις φυλακές ύστερα μας έπαιρναν με το ασθενοφόρο και μας έπαιρναν σε ένα χώρο εκτός φυλακών. Υπήρχαν πέντε δωμάτια και έβαζαν στο κάθε ένα από ένα αιχμάλωτο και μας έκαναν ανακρίσεις. Πήγαμε μέσα υπήρχε χάρτης της Κύπρου και με ρώτησε ο αξιωματικός: «Εσύ από την Γαϊδουρά στην Κυθρέα, τι έκανες και έμεινες εκεί οι άλλοι έφυγαν;». Του είπα ότι είχα μία θεία και έκοψα και έμεινα εκεί. Μου απάντησε «Δεν γίνεται». Τότε είδα τον Εσατζή πίσω μου δύο μέτρα και μου είπε ήσουν και στην Κερύνεια ήσουν στρατιώτης γιατί δεν μας το λες. Τότε τους είπα ότι ήμουν στρατιώτης στο 251 Τ.Π. στην Κερύνεια. Δεν ρώτησαν κάτι άλλο, εάν σκοτώσαμε κανένα Τούρκο. Είχε κάποιο στρατιώτη που δεν ομολόγησε ότι ήταν στρατιώτης και τον ακούγαμε που έκλεγε στο δωμάτιο της ανάκρισης. Στα Άδανα είμασταν 65 μέρες χωρίς να κάνουμε μπάνιο. Δεν είχαμε ούτε σαπούνια ούτε τίποτα.

- Εσείς μείνατε στα Άδανα;
- Ναι μείναμε στα Άδανα δεν πήγαμε αλλού.
- Οι συνθήκες υγιεινής πως ήταν;
- Τι καθαριότητες; Δεν υπήρχε τίποτα εκεί ούτε φτυάρι, ούτε σφουγγαρίστρα υπήρχε.
- Αγγαρείες σας έβαζαν;
- Όχι τίποτα.
- Ψυχολογικό πόλεμο δεχθήκατε;
- Δεν μας άφηναν να κοιμούμαστε την νύχτα. Έρχονταν τη νύχτα και μας κτυπούσαν συνέχεια, μέσα στους θαλάμους κτυπούσαν σε αντικείμενα για να μην μας αφήσουν να κοιμηθούμε;
- Εκτός από το περιστατικό ξυλοδαρμού κατά την ανάκριση, μέσα στην φυλακή βιώσατε ξυλοδαρμό;
- Όποιος ήθελε να πάει γιατρό. Πήγε ένας τον κτύπησαν πολύ άσχημα. Από τότε δεν ξαναπήγε κανείς.
- Υπήρχε τρόπος ενημέρωσής σας στις φυλακές των Αδάνων;

- Τίποτα δεν ξέραμε. Μέσα στα κελιά ο καθένας. Δεν υπήρχε ούτε ράδιο ούτε τίποτα, ούτε έφερναν άλλους, ούτε μας άφηναν να μιλούμε. Ήταν όλα κλειστά.
- Τι σκεφτόσασταν, για ποιο πράγμα ανησυχούσατε;
- Σκεφτόμασταν ότι ήρθαμε και θα μείνουμε για πάντα. Δεν κάναμε την σκέψη της επιστροφής στην Κύπρο.
- Φοβόσασταν να μην σας σκοτώσουν;
- Ναι φοβόμασταν, πράγματι.
- Σκεφτήκατε να δραπετεύσετε;
- Όχι δεν σκεφτόμασταν γιατί δεν υπήρχε καμία ελπίδα.
- Θυμάστε κάποιο άλλο περιστατικό έντονο από την φυλάκιση στα Άδανα; Γνωρίσατε κάποιον αιχμάλωτο που σήμερα αγνοείται;
- Όχι, όσοι δεν ήταν γραμμένοι τους έβαζαν ξεχωριστά. Όσοι είμασταν δηλωμένοι στον Ερυθρό Σταυρό ήρθαμε.
- Πως σας ενημέρωσαν για την απελευθέρωση;
- Ήρθε ο μαυροσκούφης και μας είπε ότι την συγκεκριμένη ημέρα θα φεύγαμε. Δεν ήρθε αξιωματικός. Εμείς δεν πιστέψαμε. Ήρθαν στρατιώτες μας άνοιξαν τις πόρτες και μας έβαλαν σε λεωφορεία και μας έφεραν κάτω στο λιμάνι.
- Σε ποια κατηγορία αιχμαλώτων ανήκατε;
- Εγώ ήμουν στην μαζική ανταλλαγή στις 19 Οκτώβρη.
- Το πλοίο της επιστροφής ήταν το ίδιο;
- Δεν θυμάμαι. Πάντως ήταν πάλι στο κάτω μέρος του πλοίου σε περιφραγμένο χώρο με μια τσαντούλα με φαγητό που έφερε ο Ερυθρός Σταυρός.
- Υπήρχε διαφορά στην συμπεριφορά των στρατιωτών;
- Ναι ήταν πιο ησυχία.

- Πως νιώθατε όταν σας ανήγγειλαν την επιστροφή;
- Εμείς πετούσαμε από χαρά.
- Δεν γνωρίζατε όμως για την κατάσταση που επικρατούσε στην Κύπρο;
- Όχι δεν γνωρίζαμε τίποτα. Να φανταστείς όταν κατέβαινα από το λεωφορείο διερωτώμουν μα έχει ακόμη στρατό; Δεν διέλυσε ακόμη;
- Φθάσατε στο Πέντε Μίλι;
- Ναι μετά μας έβαλαν σε λεωφορεία και φθάσαμε στο Γκαράζ Παυλίδη που ήταν πάλι γεμάτο.
- Πόσες μέρες μείνατε εκεί;
- Περίπου δύο με τρεις μέρες.
- Οι συνθήκες ήταν ίδιες με πριν;
- Όχι ήταν λίγο καλύτερες σε συμπεριφορά. Μας έφερναν τσιγάρα, δίναμε λεφτά σε Τουρκοκύπριους στρατιώτες ή πολίτες και μας αγόραζαν. Το φαγητό ήταν μάλλον χειρότερο. Ένα καλό πρωί μας ενημέρωσαν για ανταλλαγή. Γεμίσαμε τα λεωφορεία και πήγαμε στο Λήδρα Πάλας.
- Υπήρχαν οργανωμένοι κατάλογοι; Σας φώναζαν ανά όνομα;
- Δεν θυμάμαι. Όχι ήταν τα λεωφορεία εκεί και ένας – ένας κατεβαίναμε κάτω.
- Όταν μπαίνατε υπήρχε έλεγχος με ονόματα;
- Όχι, δεν είχε τίποτα. Κατεβαίναμε και μπαίναμε μέσα στα Ελληνοκυπριακά λεωφορεία. Βάζαμε τον σταυρό μας.
- Περιγράψτε μας λίγο την επιχείρηση ανταλλαγής.
- Η επιχειρήσεις ήταν στον χώρο στάθμευσης του Λήδρα Πάλας. Υπήρχαν καθορισμένοι χώροι όπου στάθμευαν τα λεωφορεία με τους Τουρκοκύπριους και τους Ελληνοκύπριους αιχμαλώτους. Ξεκινούσε η ανταλλαγή. Μετρούσαν ανά λεωφορείο τα άτομα και γινόταν οι ανταλλαγές. Μετρούσαν ας πούμε

πενήντα Ελληνοκύπριους με πενήντα Τουρκοκύπριους. Βάλαμε τον σταυρό μας που ήρθαμε ζωντανοί.

- Πώς βλέπατε τους Τουρκοκύπριους αιχμαλώτους που περνούσαν από δίπλα σας; Ήταν διαφορετική η κατάστασή τους;
- Είχαμε ένα μίσος από μέσα μας. Πολύ μίσος για τα όσα περάσαμε, πολύ άγχος, αλλά δεν μπορούσαμε να κάνουμε και τίποτα. Δεν θυμάμαι πως ήταν οι Τουρκοκύπριοι εμείς βιαζόμασταν να πάμε στα λεωφορεία.
- Υπήρχαν άτομα να σας περιμένουν;
- Ο πατέρας μου, η μητέρα μου και ο αδελφός μου. Ήρθαν και στο Λήδρα Πάλας δεν μας είδαν όμως και μετά πήγαν στην Ξενοδοχειακή σχολή. Υπήρχε κόσμος, κόσμος, μαυρόκοσμος, μαυροφορεμένος. Δεν θα το ξεχάσω ποτέ. Κρατούν την φωτογραφία τους και μας ρωτούσαν αν τους είδαμε. Μα πού μπορείς να θυμηθείς. Εγώ είχα στην σκέψη μου τον μακαρίτη τον Σωκράτους. Στην ξενοδοχειακή σχολή γινόταν το αδιαχώρητο. Βρήκα τους γονείς μας στην ξενοδοχειακή σχολή, κατεβήκαμε κάτω, αγκαλιαστήκαμε, φιληθήκαμε. Αλλά ήμουν 65 μέρες χωρίς μπάνιο. Κάναμε μπάνιο στην ξενοδοχειακή σχολή, μας έδωσαν ρούχα, μας έδωσαν φαγητό. Πρέπει να μας έβαζαν και εμβόλιο. Μετά βγαίναμε έξω και παραδινόμασταν στους γονείς μας.
- Μετά την συνάντηση με τους γονείς σας πού πήγατε;
- Ήρθαμε στην παράγκα των Βρυσούλων. Εκεί ήταν συσκευαστήριο πατατών και έκαναν σπιτάκια με τις κάσες για κάθε οικογένεια. Τότε ήμουν εγώ η μάνα μου και ο αδελφός μου.
- Πόσο δύσκολο ήταν να συνηθίσει κάποιος ή να αποδεχτεί τις δυσκολίες του πολέμου, την αιχμαλωσία, κακομεταχείριση, προσφυγιά;
- Πέφταμε την νύχτα και τρομάζαμε. Ήταν οι σκέψεις μας όλες εκείνες, σηκωνόμουν το βράδυ και έφευγα (κλαίει). Η μάνα μου με ρωτούσε που θα πάω. Τραβήσαμε τα κάστια του Ιησού Χριστού.
- Τι σκέψεις είχατε;
- Η σκέψη μου ήταν στον μακαρίτη τον Σωκράτη που πέθανε δίπλα μου και εκείνη η μεγάλη προδοσία που ξεκίνησε από την Κερύνεια. Δεν φτάνουν όσα περάσαμε

ήρθαμε στις Βρυσούλες και ήρθαν να με πιάσουν να με πάρουν πίσω στρατιώτη. Ξανά πίσω για να ολοκληρώσω την θητεία μου. Ο μακαρίτης ο Σταυρής ο Αστυνομικός μου είπε «Ρε Πάμπο πήγαινε γιατί θα έχω φασαρίες. Θα με στείλουν να σε συλλάβω και δεν είναι καλά». Πήγαμε στην Λάρνακα και με πήραν στην Κόσιη, με έβαλαν πρώτη γραμμή μαζί με ακόμα ένα. Παίξαμε τους τρελούς με το μπρεν μια νύχτα στην Κόσιη ώσπου ο Διοικητής ο Σύρος μας έδωσε απολυτήριο.

- Η κοινωνία πως σας αντιμετώπισε;
- Ο κόσμος μας αγαπούσε δεν είχε θέματα. Μας ρωτούσαν τι έγινε, πως περάσαμε. Τους απαντούσα ότι βιώσαμε τα βάσανα του Ιησού Χριστού. Όποιος δεν ξέρει δεν μπορεί να καταλάβει, πρέπει να τα πάθεις για να καταλάβεις. Και να έρχονται ακόμη και να ζητούν την ένωση; Πού πάμε; Ήταν η καταστροφή της Κύπρου.
- Η πολιτεία πως σας αντιμετώπισε;
- Κανένας δεν ήρθε να μας πει τίποτα. Υπήρχε μια επιτροπή πριν χρόνια η οποία μάλωναν για συμφέρονταν, μέχρι που βγήκε ο Βάσος και διεκδίκησε τα δικαιώματά μας και παίρνουμε μια σύνταξη ας είναι και μικρή. Κανένας δεν ήρθε ποτέ να μας ρωτήσει ούτε αν είμαστε καλά ούτε αν δεν είμαστε. Με αν ξυπνώ την νύχτα ούτε αν έχω ψυχολογικά. Ότι έκανα το έκανα μόνος μου – στάθηκα δυνατός και ξεκίνησα την ζωή μου από την αρχή δόξα σοι ο θεός.
- Σας προσέγγισαν οργανώσεις αγνοουμένων για να δώσετε πληροφορίες;
- Έδωσα πληροφορία για τον μακαρίτη τον Σωκράτη που τον είχαν αγνοούμενο για πολλά χρόνια. Πήρα εγώ τηλέφωνο και το δήλωσα.
- Με την οικογένεια του συναντηθήκατε.
- Όταν συνήλθα είχα το ρολόι του και πήγαμε μια μέρα με την γυναίκα μου μετά τον γάμο σε μία θεία μου στο Κολόσσι και έμεινα εκεί την νύχτα και την επόμενη ημέρα πήγα στον πατέρα του Σωκράτους και του έδωσα το ρολόι και του είπα και την ιστορία για το πως πέθανε και τί έκανα εκείνη τη στιγμή. Κάποιοι έρχονταν και του έλεγαν ότι ήταν ζωντανός και ότι τον κρατούσαν στην Κερύνεια. Εγώ όταν πήγα και του είπα, μετά του έκαναν άγαλμα στο Κολόσσι. Κάθε χρόνο δεν μπορώ να μην πάω (κλαίει). Δεν μπορώ να μην πάω νομίζω θα

μου φωνάζει. Έχει πενήντα χρόνια που να ξεχάσω το κοπελούι και να μου λένε παραμύθια οι άλλοι. Δεν ξεχνιόνται τούτα τα πράγματα.

- Πως βλέπετε σήμερα την κατάσταση;
- Δεν πάμε καλά. Αν δεν βάλουμε μυαλό από αυτά που τραβήξαμε θα πάμε προς τα χειρότερα. Εμείς που τραβήξαμε που τα ξέρουμε τα νιώθουμε οι άλλοι που δεν τα έζησαν χειροκροτούν λένε θέλουν ένωση πάλι.